

ВОЮЄСФЖАР

Т. Г. ШЕВЧЕНКО

І ВИРІС Я НА ЧУЖИНІ

І виріс я на чужині,
І сусію в чужому краї:
Та одинокому мені
Здається — крацюго немає
Нічого в Бога, як Дніпро
Та наша славная країна...
Аж бачу, там тільки добро,
Де нас нема. В лигу годину,
Якось недавно довелось
Мені зайхати в Україну,
У те найкраще село...
У те, де мати повисала
Мене малого і вночі
На свічку Богу заробляла;
Поклони тяжкій б'ючи,
Пречистій ставила, молила,
Щоб доля добрая любила
Її дитяну... Добре, мамо,
Що ти зараніє спати лягла,
А то б ти Бога проклала
За мій талан. Аж страх погано
У тім хорошому селі:
Чорніше чорної землі
Блукують люди; повсизнали
Сади зелені, починили
Біленькі хати, повалялись,
Стави бур'яном поросли.
Село пеняче погоріло,
Неначе люди подуріли,
Німі на панцину ідуть
І діточок своїх ведуть...

І я, заплакавши, назад
Поїхав знову на чужину.
І не в однім отім селі,
А скрізь на славній Україні
Людей у ярма запрягли
Пани лукаві...

Гинуть! Гинуть!
У ярмах лицарські сини,
А препотані пани
Жидам, братам своїм хорошим,
Останні продають штани...
Погано дуже, страх погано!
В оцій пустині пропадають.
А ще поганіше на Україні
Дивитись, плакати — і мовчать!
А як не бачиш того лиха,
То скрізь здається любо, тихо,
І на Україні добро.
Між горами старий Дніпро,
Неначе в молоці дитина,
Красується, лобується
На всю Україну,
А понад ним зеленіють
Широкії села,
А у селах у веселих
І люди веселі.
Воно б, може, так і сталося,
Якби не осталося
Сліду панського в Україні!..

Кос-Арал, 1848.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ФОНД „ВОЛОСОЖАР“

Марія РОМАНЕЦЬ (США)	доп. 2.00
І. КУЗЬМЕНКО (США)	“ 1.00
Ст. КОМАРНИЦЬКИЙ	“ 3.00
Галина В'ЮН (США)	“ 1.00
Е. ДЗЮБИНСЬКИЙ (США)	“ 1.00
З. ЮРКІВ (США)	“ 1.50
Леся ПЕТРЕНКО (США)	“ 6.00
І. РУЧКА (США)	“ 3.40
В. ЛУЖНИЙ	“ 2.70
Юр. БУРЯКІВЕЦЬ	5.00
Ст. РАДІОН (Австралія)	“ 30.00
Г. О. ДІБРОВА (США)	“ 30.00
Л. МАНИЛО (США)	“ 25.00
Проф. П. САВЧУК (США)	“ 20.00
О. ЯКИМОВА (США)	“ 4.00
Л. КАЛАШНЮК (США)	“ 3.00
В. КОКОРУДЗ (США)	2.00
Т. ПЕЧЕНЮК (США)	“ 2.00
К. ШАНДРУШКЕВИЧ (США)	“ 2.00
О. МОСТОВА (США)	“ 2.00
Л. КОЛЕНСЬКА (США)	“ 2.00
І. МЕДВЕЦЬКИЙ (США)	“ 1.00
І. ВАВРИК (США)	“ 1.00
К. САМОСІЙ (США)	“ 1.00
І. ХАЛЯВА (США)	“ 1.00
о. д-р В. ЛЕВИЦЬКИЙ (США)	“ 2.00
Р. СНИГУР (Канада)	“ 1.00
С. ШУРГАЛЮК (Канада)	“ 1.00
Л. О. ЦЮПА (Канада)	“ 1.00
І. ЧИЖЕВСЬКИЙ (Канада)	“ 1.00
М. Ярошевич (США)	“ 1.00
А. МАРУНЕНКО (США)	“ 1.00
Мих. ГОВОРУН (збирач та інші, Англія)	“ 14.00
О. РАНЬ (США)	“ 5.00
В. ДОБРОМИЛЬСЬКИЙ (США)	“ 4.00
Мих. МЕЛЬНИК (США)	“ 1.00
М. ЯЦЕЧКО (США)	“ 1.00
М. СІРИЙ (США)	“ 1.00
М. ЧАБАН (США)	“ 1.00
М. ПЕТРЕНКО (США)	“ 1.00
В. РУРИЧ (США)	“ 1.00
М. АРТИМІВ (США)	“ 1.00
Ю. ЛАХОВСЬКА (США)	“ 1.00
Л. ПРОЦЬ (США)	“ 1.00
Д. ГАВРИЛЮК (Канада)	“ 1.00
М. ТЕРЛЕЦЬКИЙ (США)	“ 1.00
Мих. ХИТЬ (США)	“ 1.00
Г. РОСЛИЦЬКА (КАНАДА)	“ 1.00
М. СТАВНИЧИЙ (Канада)	“ 1.00
В. ГІЛЕВИЧ (США)	“ 1.00
Марія КУШНІР (США)	“ 1.00

І. ГОРОБЕЦЬ (США)	“ 1.00
М. ЛЯШЕНКО (США)	“ 3.00
В. ОХРИМЕНКО (США)	“ 2.00
М. САДІВНИК (США)	“ 2.00
А. УСЕНКО (США)	“ 3.00

Хто наступний? Усім нашим Шановним Читачам і Прихильникам висловлюємо на цьому місці найсердечнішу подяку за добровільні пожертви на ЛІТЕРАТУРНИЙ ФОНД „В О Л О С О Ж А Р У“.

Адреса Літературного Фонду:

W O L O S O Z A R
P. O. Box 9752
Philadelphia 40, Pa., U.S.A.

Увага! Вже вийшов друком літературно-мистецький популярний журнал „В О Л О С О Ж А Р У“ ч. 2.

У змісті автори: П. Джонсон, І. Багрянний, І. Манило, О. Рань, Ю. Буряківець, Г. О. Діброва, М. Щербак та ін. Оповідання, поезії, рецензії, хроніка, листи до Редакції тощо.

Ціна 1 примірника 25 центів. Річна передплата лише 1 доляр. Замовлення і відповідну суму грошей висилайте на адресу Об'єднання Українських Письменників „ВОЛОСОЖАР“: WOLOSOSZAR, P.O. BOX 9752, PHILADELPHIA 40, Pa., U.S.A.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ
„В О Л О С О Ж А Р У“

РІЧНА: 1 доляр, ПІВРІЧНА: 60 центів,
ЦІНА 1 примірника: 25 центів.
ЦІНА 1 сторінки ОГолоШЕНЬ: 40 долярів, ПІВ СТОРІНКИ: 20 долярів,
ЧВЕРТЬ СТОРІНКИ: 10 дол., НАЙМЕНШЕ оголошення: 2 дол. Оголошення приймаємо від усіх фірм, організацій та окремих осіб.

Хто відкриває школу — той закриває тюрму (В. ГЮГО).

Printed by A. Orel, 363 Grove St.,
PERTH AMBOY, N. J. U.S.A.

Іван СТОЦЬКИЙ

ГЕСТАПО БАВИТЬСЯ

(Розділ із повісти „Клепацький рейд“)

На столах золотилися лікери, пінлилося шампанське, брижчали кришталні келихи; у залі розгонисто вигравав джаз, по паркету м'яко шелестіли на низьких підборах блискучі черевки, їм у фальшивий такт ступали ковани чоботи. У виларах людських смитених тіл, у духоті жіночі витончені тонкошкірі носи широко підстригся й бралися потом. Капітан, прусак, роздягся. Він низький, присадкуватий, у шлейках і, як вагітна жінка, з роздутим животом. Його викликали на „біс“. Він розказував анекдоти. У чоловіків з реготу трясалися відгородовані підборіддя, жінки хиткали. Від грому вибухів, від розшалілих танців у чаді спирту тяжило дурманливе повітря. Чоловіки завзято палили сигари.

У залі все смелосся, змішалось: тіла, барви, характери, роки. Німки, роздратовані хмелем і фокстротом, гаряче дихали.

На цю забаву з'їхалися з цілого повіту господарі України. То й не диво, що на столах пахли найкращі гатунки яблук, груш, винограду. У тарітках лежали присмажені гиндики, гуси, качки, кури; у полумисках повно ковбас та присмажених свинячих окостів. Німцям прислужували бідно, але чепурно одягнені українські дівчата.

В Оксани здивовані очі. Вона не вірить сама собі. Сон чи дійсність?

Герда (вона щойно прибула з Райху) сидить на канапі, відкинувши голову. З-під руки, якою затулила очі, видніється хвиляста зачіска. Коло неї сидить Ріхард, шеф гебітскомісаріяту; його очі бачать з-під легкого, як павутина, балетної спіднички кінчики широких білих штанців. Він гладить оголене коліно. Герда на мить відкриває вогнисті очі й усміхається.

— „Сука“ — проказує подумки Оксана й відводить від Герди очі, але бачить каламутні очі в німців.

Оксана не вірить цьому, не може збагнути. „Так, це бавиться цвіт отії найвищої раси — гестапо. Така пасолода притаманна лише катам.“

Вона обводить усіх гидливим поглядом і виходить. Над містом розлилася весна. Хлюпалася в пінстих садках ніч. У небі нерухомо висіли хмаринки. Повітря було налите духм'яним соком.

„Така ніч лише для мрійності, — Оксана згадала Тараса. — Тоді теж був такий вечір.. Тоді вони оспівдалися, і був перший цілунок: такий гарячий і м'ясний.“

Перед нею малюються місячні тремтливі зустрічі з Тарасом і її незабагненне життя. Вона не раз вимріявала Тарасів образ, підносила його вроджену шляхетну постать до ідеалу. Школи прокинувшись уночі, вона мріяла про рожеве подружжя і в мріях створювала родинне життя.

„Він приходив з праці в синьому кітелі. В ідальні прибрано, чисто. Вона свіжа, усміхнена; вона завжди буде створювати затишну хатню атмосферу і завжди буде ошадна. Їдять. Вона кладе йому на тарілку найсмачніші кусники м'яса, подає найулюбленіші ласощі. Він напевне захоче, щоб у них було немовлятко.. Але я скажу, що ще встигнемо бути батьками.“

Її і моторошно, і боязко, і радісно. Намріявшись досхочу, вона згортається киткою й засинає дитячим сном.

Оксана, нарікаючи на свою долю, заходить до будинка; проходить коридор, увійшла до канцелярії. Вона увімкнула світло й деякий час стоїть посеред кімнати, від випитого вина у скронях їй стучає.

— „Дурна, що прийшла... Ні, так треба... Не прийшла б, то однаково прийши б по мене“... Оксана підходить до свого столу, виймає з

шухляди книжку й починає читати, але зміст не йде до голови; вона відкладає книжку набік. Із залі через коридор долітає вереск, регіт, що плується в ритмах музики.

„Невже можлива на світі така розбещеність? Я думала про них інакше. Адже солдати в них дисципліновані... Що робить тепер моя мамуна?..“

Оксана виймає з торбинки одержаний від матері лист і читає:

„Дочко, тяжкий тепер час; невідомо, чи доведеться тобі покрити мої кості рідною землею. Чи, може, на шляху гризтимуть їх пси, а може, м'язоногий орач зупинить широко-руді коні, підійме з-під лемеша пожовклу кістку, подивиться лагідними очима й скаже: чужинець.“

Можливо, цей лист буде останнім. Я хочу з тобою поділитися моїми думками. Думаю, що ти вже багато перечитала нашої української літератури. Боюся, що твій запал і молодість через недосвідченість можуть тебе звихнути. Напевне, як у Києві, так само й у вас наплодилося мельниківців, бандерівців, гетьманців. Багатопартійність — річ непогана, але не тепер, а тоді, коли створимо свою державу. Отож, насамперед будь українкою, бо знаю, що розбурхана партійна повільно захопить і тебе в свій кругиж. Не ганяйся за славою й кар'єрою, свою освіту й вихованість використовуй не для зарозумілості, а для чесності й справедливості.

Я чула, що ти посвятила своє життя Батьківщині. Я горда й благословляю тебе на цю важку путь. Бо присвятити життя Батьківщині — найбільша насолода, яку може зазнати людина в житті.

Київ тепер голодний, знесилений, беззахисний. Скрізь „лапанка“: на базарах, вулицях, у парках. Із мешкань уночі зникають люди. Німці дійшли найвищого щабля звірств, а наші, згаданих партій люди, замість того, щоб зцементованими, об'єднаними силами загальмувати наїзницьку екзекуцію, вдаються до самопожирання... Я так мало зазнала на землі щастя. Хотілося б ще раз кинутися в бурхливий потік життя й творити, споруджувати за змістом щось величне, грандіозне, своє, рідне, близьке.“

10. 4. 42. Київ. Твоя мати Марія.

Коло дверей хтось зашарудів ногами. Оксана схватила листа в торбинку.

Двері відчинилися, і в кімнату ввійшов Шульц, шеф гестапо. Він став на порозі, розставивши ноги й заклавши за спину руки, похитувався — лукаві ряски в кутиках губ: не то усмішка, не то прокляття. Коли розстрілював підпіль-

ників, Корнія та Олексу, так само стояв, тільки губи були стугнені й згортки пасолоди на лиці.

— Чому Оксана сумна? Немає чоловіка?

Він ступив ближче. Обличчя розчервоніло й пітне. Очі масні, ласі.

Оксані вдарила в скроні кров.

— Бідна маленька кия, — він доторкнувся долонею до її волосся.

— Сумуєте за чоловіком?! Бідна кия...

Шульц нахилиється до Оксани, з його рота б'є сморід цигарок і спирту.

Оксана відхилиється.

— Кия, що з вами?

— Мені недобре...

— Я ліків...

Він схвильовано дихає. Знов торкає її волосся.

— Киячюю...

— „Вдарити нахабу в пику?! Ні, не можна.“
(Закінчен. на 5 стор.)

Думайте, читайте...

- Т. ОСЬМАЧКА — Китиці часу (нові твори, 134 стор.) . . . дол. 0.65
Юр. Клен — Попіл імперій (епопея) 3.75
Г. О. ДІБРОВА — Гами далечин (поезії, В-во „Волосожар“) . . . 1.00
Юр. ЯНОВСЬКИЙ — Вершники (роман) 1.00
„ВОЛОСОЖАР“ (літературно - мистецький альманах, ч. 1, 88 сторінок) 0.65
„ВОЛОСОЖАР“ (ч. 2, 1958) 0.25
„ЕЛЬДОРАДО“ (вибрані твори Котляревського, Гулака - Артемовського, Боровиковського, Гребінки, Глібова, І. Франка, Грінченка, Самійленка, Пилипенка, Івана Манила) 0.65
ДІМА — День подорожі (оповідання, 1958) 0.55
Ів. МАНІЛО — Байкар (нові байки, гуморески) 0.65
В. БАРКА — Апостоли (поезії) 0.50
Замовлення та гроші шліть на адресу:
WOLOSZAR, Box 9752, Philadelphia 40,
Pa., U. S. A.

Іван Манило народився 14. березня 1918 р. в селі Юрківці біля Запоріжжя. Його дитинство і юність промайнули в степах України, на Дніпрі, на Хортиці... Вчився він у Запорізькому Державному Педагогічному Інституті. Закінчив літературознавчі курси при Спілці Письменників у Києві (1939 р.). Студював також у Пенсільванському Університеті (Філадельфія). Автор збірок: „Колочий сміх“ (1946), „Постріли з пера“ (1947), Січ і відсіч“ (1948), „Запоріжжя сміється“ (1950), „Байкар“ (1953). Готує до друку нові книжки: „Песни і кпини“, „Весна безсмертя“. Нижче друкуємо деякі його байки та поезії.

ПЕРЛИНИ НА ДОРОЗІ

Ішла із поля череда гучна...
 Лежали Перли на дорозі...
 І затоптала в землю їх вона...
 А я, тут ідучи на вові,
 Зібрав ті Перли в книжечку свою...
 Читачу, я тобі цей скарб передаю!
 1958

ГЕСТАПО...

(закінч. в 4 стор.)

Життя підпільника Романа в його руках. Треба лагідним способом позбутись.

— Гер шеф, я хвора.

Він поліз до грудей.

Оксана затремтіла.

„Вдарити нахабу!?!.. Хай знає — українки горді!“ — вона вимахнула рукою.

— А, гер шеф! Ласуйтеся українськими паночками!.. Ласуйтеся, ласуйтеся!.. Такого стрункого й звинного тіла в Німеччині не знайти!

Тремтячі пальці шефа зів'яли. На порозі дурнувато посміхався перекладач Петров. Оксана, мов сарна, вискочила з канцелярії.

Шульц лютував. — Доннер ветер!.. Російська свиня!..

Перекладач винувато кліпав очима. Шульц підійшов до нього і вдарив в обличчя.

А в розбиту шибу до прибиральниці залицявся придуркуватий місяць. Він цілував порепані ноги, слухав важкий стогін із її грудей, заглядає у землисте, сухе лице й реготався з радості. І сріблилося в зелених гаях сумне, голодне українське місто.

Оксана задихана вбігла до хати й узяла на гачок двері.

Австралія, 1958

*На варті в Сталіні Собака жив і ріс:
 Він гиркав на усіх, хапав і ноги гриз
 Бо зуби ж мав міцні, неначе сталь...*

За службу віддану дали йому медаль...

*Одержавши медаль, Собака-медаліст
 Підняв прегордо вгору хвіст
 І гиркав на усіх з новим завзяттям...*

*Минали так літці. З палким прокляттям
 Стрічали люди цю жарюку.*

*А взявши раз по добрім друку,
 Й забувши до тварини жаль,
 Дали Собаці так, що тріснула медаль...*

*Скажу Собаці я, хоч він і медаліст:
 Не гавкай ти на всіх, бо відрубають хвіст!*

НЕНАВИСНИЙ

Накапостивши всім доволі,
 Розщедривсь Вовк іклатий не на жарт:

Віддав отарі гай і поле,
 Мовляв, не буде вже сваволі,
 Бо він їй — друг і брат,
 Бо рід його — велик і славен —
 Панує з давніх-давен...

Та від усіх Овець
 Відомий рішенець:
 — Хоч що нам, Вовче, не давай,
 Ти ненависний нам, — і край!

СЛОН У ПАРЛЯМЕНТІ

Слона пропхали в парламент,
 Казали: він — мудрець, бо голова велика,
 А хоботом хапне — зігне в єдиний мент
 Тхора, Ведмеда чи Індика...

Напнули на Слона
 Кашкет з англійського сукна,
 На очі — окуляри, щоб не міг блудити.
 По всіх світах громохкала війна
 І славили Слона
 Банкіри і бандити:
 Усім він догодив...
 Дарма, що носом тикав
 Сюди й туди..

Обида невелика!
 Раз до Слона прийшов хвалько Індик

Старий, замріяний, мов справді мудра птиця;
Неначе гордий воєвник,
Перед індічником любив повеселиться..

„О, президенте! Я — не німець, не москаль...
Однак, вони — брудні сусіди —
Гребуть від нас пшеницю і перкаль
І чинять біди;

„О, президенте! В золот-ріг труби!
Коли ж ти маєш Божу ласку,
Соборну Батьківщину нам зроби,
А недругів запхай аж на Аляску!“
Слон в окулярах сховав. Хобіт звів
І прохача притиснувши до себе:
„О, братіку! Марнодаремний гнів:
Любов до ближнього — земна потреба...
Повір: у рідному районі,
Якщо уздрять величного тебе,
Подасть указ ВКП/бе,
Щоб ти сидів, немов Хрущов, на троні!“
1949

І С К Р А

Упала Іскра у вино червоне:
„О, Боже, дай пожити хоч на мить!
Моя душа в вині холодне
І, наче лист, тремтить...
Дарма!

Чорт-ма

До сайва повороту...
Пливу у вічність чорнороту!“

В Е Р Ш А

Ця байка не остання і не перша...
Сиділа якось у болоті Верша...
Чи що зробила славного, чи ні, —
Розприндилась на мілководім дні
Та ще й рибалку кривдить, зневажає..
Адже ж вона — в усьому бо межа є! —
В зеленому й брудному жабуринні,
Де люблять бавитися всякі свині,
Вже наловила золотих в'юнів;
Що гнів її, мовляв, Господній гнів;
Що вже вона не лише Винниченка,
Обмазала в багнюку й Т. Шевченка...
Що це ж вона, о, Верша криворота,
Забула й стежку в Золоті Ворота!

Недавно я проглянув „Прометей“.
В нім Верша-Косач (тінь від Гемінґвея!)
На всіх багнюку — друзі, що за мить?! —
Почав, як блазень, незугарно лить...
Скажу я Косачеві-посіпаці

(Тут рима добра: східняку без праці):
Фальшивий голос твій і млявий крок,
Бо плюсклий геній ти і лжепророк!!
1955

Микола ЩЕПЕНКО

НЕДОБРОЗИЧЛИВИЙ ДОБРЮДИЙ

Обережно подзвонивши, до мешканця справжнього письменника заходить несправжній — початківець. Ще за дверима огрядний хлопець скидає капелюх, струшує з штанів пилу, довго витирає чоботи.

— Я приніс рукопис свого оповідання „Лани“... Чи не могли б ви його прочитати... подати мені допомогу в подальшій праці!?

Справжній письменник скидає з носа окуляри, уважно дивиться на несправжнього й раптом пригадує, як докоряли йому товариші на останньому засіданні президії за нечуйне ставлення до молодого ростучого покоління.

„Ага, — думає він, — от і нагода заповнити прикру прогалину в творчій біографії. От зараз і допоможу йому, та так допоможу, як ще ніхто не допомагав.“

— Давайте ваші „Лани“. Сідайте. Зараз же й прочитаєм.

І справжній письменник покvapно озброює очі окулярами, відсуває рукопис свого роману, над яким працює, і занурюється в читання твору несправжнього.

Початківець ж не залишається нічого, як роззявити рота з подиву: він уперше натрапляє на таку чуйність.

— Мг... Так, так... Зрозуміло... Типове явище... — мимрить тим часом письменник, швидко перегортаючи сторінку за сторінкою. — Ну, що ж, — каже він, закінчивши читання, — композиція крихка, сюжет нечіткий, образи бліді, з мовою також не все в порядку... Оповідання не грає.

Початківець шулиться під тягарем суворих висновків і думає вже про те, як він візьме свій рукопис назад, як перебудує все оповідання, як по-

силюватиме образи, як дбайливо шліфуватиме кожне слово... Але це даремні думки. Письменник не повертає „Ланів”. Знову відкриває першу сторінку, кладе перед собою паунок чистого паперу, бере в руку автомат із золотим пером — допомагати, так допомагати.

— От зараз ми й наведемо тут повний порядок. Насамперед другий, третій і п'ятий розділ викинемо, а замість них напишемо нові; трьох дівчат зліпимо до купи, перемішаємо гарненько й зробимо з них один образ, а для конфлікту введемо типового консерватора. В процесі переписування підчистимо мову. От воно й заграє.

І письменник сам викидає погані розділи, пише хороші, сам зліплює до купи й перемішує образи, вводить для конфлікту типового консерватора, підчищає мову в процесі власноручного переписування всього оповідання. А початківець тим часом дякує Богові за те, що Він привів його не до якогось там сухаря, який уміє лише заздрити молодим та повчати їх, а до справжнього друга початківців, до Письменника з великої літери.

Увечері початківець виходить із квартири письменника, виходить, мов із храму. Під рукою в нього приведене в порядок і передруковане на письменниковій машинці оповідання „Ланів”.

— Дякую... Дякую... Ви — єдина людина... — вдєсате проказує він письменникові-добродієві і не йде—летить вулицею міста.

Через деякий час оповідання „Ланів” з'явилося в товстому журналі. Нове ім'я помітили, на його адресу полетіли привітання від друзів, прохання від редакцій надсилати ще й ще свої твори. А не більше, як через пів року після цього до квартири відомого нам письменника знову подзвонили. Прийшов незнайомий схудлий хлопчина з фасонними вусиками під носом, у фетровім капелюшку і в мекінтоші. Під рукою в нього був ве-

ликий паунок паперу — не менше, як двадцять друкованих аркушів.

— Я приніс вам свої оповідання.

— Мені?! — зняв з носа окуляри (закінч. на 8 стор.)

Мануель Кастро РАМІРЕЗ*

МОЛИТВА СЛАБИХ НАРОДІВ

Подбай, Господи, щоб ми повірили в закон рівності, щоб нам видалося, що живем у царстві справедливості; подбай, щоб велетні понизили свою велич у співпраці й солідарності, щоб поступ був духом життя й надії, а не в'їдливим батогом; подбай, щоб свобода перестала бути мітом, щоб вона нас усіх захистила; подбай, щоб незалежність, яку ми здобули з такими зусиллями, не пропала між пазурями самолюбства великих народів; зроби міжнародне співжиття цілковитою відданістю законіві пошани до права інших людей; подбай, щоб мир був вислідом соціальної згоди, а не грубим накиданням сили; подбай, щоб дар природи не перейшов у незнані руки; подбай, щоб земля дала достатні плоди для наших дітей, але подбай також, щоб сонце спалило наші поля, а вода перемінилася в огонь, якщо ноги завойовників ступлять на наші поля; подбай, щоб у наших взаєминах царювала справедливість, згода у наших кордонах і братерство в праці людей; подбай, щоб зникли заздрощі й незгоди, бо під їх покривом велетні заплутують нас у свої сіті; подбай, щоб через брак матеріальної сили ми рясніли силою моральною, щоб жили в честі; подбай, щоб промінь твого гніву спалив народи, що падають, як боягузи; подбай, щоб не послабли наші ідеали та не змаліло наше завзяття; подбай, щоб патріотизм був нашим щитом і честю нашого прапора; подбай, щоб скінчилося панування насильства та скінчилася доба зловживань; подбай, щоб сповнився котрогось дня ідеал (див. на 10 стор.)

НЕДОБРОЗИЧЛИВИЙ...

(закінч. з 7 стор.)

письменник. — А чому не до видавництва, до журналу, в газету?

— Носив усюди, але ніде не приймають. Ви єдина в світі справжня людина, яка вміє правильно зрозуміти молодого собрата з пера.

Письменник покvapно поклав на ніс окуляри, з хвилину дивився то на хлопчину, то на його товстий пакунок паперу. Перед ним стояв автор „Ланів”, колишній початківець. Колишній і, з його легкої руки, сучасний.

Алесь САЛАВЄЙ

У НОВИЙ СВІТ

У світ новий, під вір нових свічадом
На хвилах днів роки життя пливли.
А коли сонце стало аж над спадом —
Вітрильники спинились край землі.
Побачив ти: над заходом багровим
Очікувані зорі не війшли...
Завогною їх бодай в душі співочій,
Бо все затопить темна злива ночі!

З білоруської переклав
Леонід ПОЛТАВА

КОРИСНА ШКОДА

— Я приніс вам вашу повість. Ту, що брав ото у вас місяців зо три тому, — почав квартирний сусід, токар паротягового депа, тримаючи в руках загорнуту в газету книжку.

— Дякую. От і добре, — сказав письменник. — Прочитали? — запитав він, жадаючи, щоб робітник висловив свою думку про твір.

— Прочитали... Але справа в тім, що я без вашого дозволу дав прочитати її товаришеві у варстаті...

— Ну і що ж... то нічого.

— А той дав своєму другові, слюсареві...

— Нічого, нічого.

— А слюсар — газозварювачеві...

— Ну добре, добре, хай це вас не турбує.

Але токаря щось таки турбувало, він перекладав книжку з руки в руку, не віддавав її.

— Лаятимете ви мене. Шкоди я вам наробив. Брав же нову-новісіньку, а повертаю он яку, — проговорив він винувато, обережно розгорнув книжку й подав письменникові.

Книжка, справді, була зачитана до дірок. Ріжки палітурок були заломлені, заяложені кожен аркушок зберіг сліди сотень читацьких пальців. Від книжки розійшовся по всій кімнаті запах паротягового депа.

— Хоч викинь. Пробачте, будь ласка, що існували, — попросив токар, витираючи спітнілого лоба.

Але як же він здивувався, коли письменник притиснув до грудей книжку, зворушений, осяяний обняв його, мов брата.

— Спасибі, спасибі, друже, — глибоко схвилюваний, говорив він.

— Ось воно справжнє щастя! Справжнє!

І письменник обережно, як дорогою реліквію, поставив „зіпсовану“ книжку на найпочесніше місце в шафі, туди, де стояли томичи його вибраних творів із золотими відтисками.

М. Щепенко.

Максим РИЛЬСЬКИЙ

П О Ц І Л У Н О К

У темній гушні її я наздогнав.
Вона, вже лежачи серед палучих трав,
Руками пружними од мене одбивалась.
Нарешті, стихнула — і дивне диво сталося:
Уста, що і мене і весь мій рід кляли,
Мов квітка багряна, до мене простягли
Свій келех, сповнений солодкої знемоги.
Натомлені з біги струнки та дужі ноги
Білили мармуром під місяцем німим, —
І тихим голосом, охрипим та чудним,
Вона промовила: „Жорстокій переможце!
Упасти в цім бою для мене найдорожче.“

КНИЖКИ ДЛЯ ВСІХ

В. ДЕРЖАВИН: Антологія української поезії (В-во СУМ-у в Англії, стор 564) — дол. 3.85; Г. ГАРГАРД: Б е н і т а (роман) — дол. 1.00; Ів. МАНИЛО: С і ч і в і д с і ч (байки для дорослих) — дол. 0.30; Т. ОСЬМАЧКА: К и т и ц і ч а с у (нові твори) — дол. 0.65; Л. ПОЛТАВА: Ж у ч о к Щ е р б а ч о к (для дітей) — дол. 0.40; Ол. КИСЛІВЕСЬКА: Л и с т и з н а д Ч о р н о г о м о р я — дол. 2.00. Вимагайте також каталог „ВОЛОСОЖАР“.

ЗАМОВЛЯТИ:

W O L O S O Z A R
BOX 9752, Philadelphia 40, Pa., U.S.A.

Леонід ПОЛТАВА

СУЧАСНИКАМ

Він прийде, той наш реченець.
Життя так нагадує коло.
Та наших тривожних сердець
Ніхто не замінить ніколи.

Ніхто не пізнає вогню,
Яким ми уміли горіти,
Щоб в ту незвичайну війну

Хоч кілька цих слів залишити.

Прийшли ми і підем, як всі.
І нам є призначені роки.
Та десь в небесах на весні
Дзвонитимуть довго ще кроки.

І будуть казати: це грім.
І будуть казати: це весни.
Чи знати судилося їм,
Що то ми ізнову воскресли?

Анатоль КОСМАТЕНКО

ЗОЛОТІ ВОРОТА

Якийсь Хапуга фраз дізнався,
Що Київ має Золоті Ворота:
„Дивись: і золоті... й стоять! — аж засміявся. —
Невже ніхто не той... хапнуть не догадався?!

Поїду ж я, урву шматочок золота,
А там... Прощай робота і турбота!“
Сказав отак — і вмить подався.
Прибрався у Київ — і роззявив рота...
Верта ні з чим. А жінка вже навпроти:
„Ну як?“ — пита. — „Е, чорта з два!
Ти думаєш, кияни їм ловили, спали
Або мене чекали?

Самі все золото розкрали...
От Золотих Воріт — лиш золоті слова.“
Ви чуєте? Хапуга кожен так співа:
Хапають всі, мовляв, кому що вдасться,
Бо сам такий, що міг би й сонце потягти,
Якби зумів туди добратися
Та знав, що можна рук не попекти.

ЛЕВ Т. ОРЛИГОРА

Синій птах розпростер дужі крила,
Проганяючи темні землі.
Сторож-місяць сховав гострі вила
У блакитно-небеснім човні.
Сон співає дзеркальні перлини
На похиленій гілці верби,

Ніби сльози на віях дівчини,
Що зронились в годину журби...
Небовід вже нагадує щокі
Після перших цілунків весни,
Ранок, ніби із сонцем пророки,
Тріумфуючи, йде на лани!..

Іван МАНІЛО

П'ЯТНАДЦЯТЬ РОКІВ...

П'ятнадцять років я — чужинець...
І вже б вертатися пора
Туди, де арфа України

Бринить на березі Дніпра;

П'ятнадцять років, сумовинний,
Дивлюсь на сонце, мов з-за грат...
Дозвольте ж, друзі України,
Мені на арфі тій заграть!
1958

Із РИЛЬСЬКИМ

Сьогодні я весь день блукав із Рильським...
Він був ось тут... Гай-гай! Уже його нема...
Самотність, сум в краю філадельфійським
І долярова тьма...

Куди ж поїхати?.. Кому подати руку?..
О, Музонько, пробач за хліб гіркий і сіль!
Чи впасти ген серед бридкого бруку,
Забувши про Дніпро у сляві рідних піль?!
1952

ЧЕРВЯК-ВИДАВЕЦЬ

На світі білому бувають дивні речі...
Черв'як, що був у Гітлера гінцем,
Задумав стати славним видавцем
Журналика для всіх — для старших і малечі.
„Пу-гу! Пу-гу! — ревуло темним лісом. —
Пу-гу! Пу-гу! — виходить магазин...
Його читають всі: і лікар, і гульвіса,
Повія і поет, і президентський син!“
Черв'як тим часом, грошечки зібравши,
Ще видав два числа і — зник у небуття
Назавжди!
Без розуму й пуття!!

Нема великого таланту без маленької дози
божевілья. (Арістотель).

МОЛИТВА...

(закінч. з 7 стор.)

роззброєння, щоб процвітало різництво, промисловість віднайшла свій вплив, а наука — свій блиск; подбай, щоб відродилася віра в щасливу будучину, в якій не було б цивілізації без згоди, згоди без порядку, порядку без миру, миру без справедливості; подбай, щоб ми набули морального сумління нашої долі і власної особистості в житті з іншими; подбай, щоб ми зреклися болючого минулого й думали про світанок, який зближається; подбай, нарешті, Господи, щоб крамарям наших бажань і надій указував палець Твоєї справедливості.

З еспанської мови
переклав Микола М. Палій.

* Ель-Сальвадорський письменник, народжений у Хукуапа, 1884 р. З професії адвокат, учитель і дипломат, Рамірез був членом Світового Суду в Гаазі і міністром Ель-Сальвадору. Більшість його писань присвячені питанням історії й права. Написав він чимало коротких літературних творів, у яких віддзеркалюється тематика любові до ближнього. До більших його творів належать „Протріа“ і „Судова логіка“.

РЕЦЕНЗІЙНІ НОТАТКИ

„ПОВЕРНЕННЯ ДРУГА“

(нова поема Петра Карпенка-Криниць)

Світ, в якому доля судила нам нині жити, має не лише чудові сторони, але й темні. Українська людина (у своєму кращому вияві!), цей невтомний шукач правди, опинившись на Заході, з тих чи тих причин покинувши Батьківщину, шукає в цьому Західному світі, зокрема в Америці, — реальних рис свого ідеалу.

Тим то в гостро, високомистецьки, схвилювано написаній поемі П. Карпенка-Криниць (вийшла в Мюнхені 1958 р.) ми й відчувасмо, сказати б, оте шляхетне „сковородівство“ — шукання правди, шукання зреалізованого світом українського ідеалу. Але західний вільний світ — це ще не ідеальний український демократичний вільний, державний світ. Так постає конфлікт. Герой цієї надзвичайно емоційно напаяної поеми змагає-

ться в душі між колишніми друзями, що і в умовах УРСР старалися нести правду і вміли любити Україну, — і новими, які не завжди розуміють його вимріяну ним Україну, а деякі — й вороже ставляться й до самої ідеї. До таких належить Дегенерат та інші бездушні людиці, які за ідеал собі обрали гроші, для яких усі інші ідеали — чужі.

Герой поеми стоїть виразно на національно-державних українських позиціях. Саме тому, як мотто, звучить трагічне:

„Одні переможуть — мене повісять,
Другі переможуть — повішусь сам...“

Перші — більшовики, другі — німці, перші — комуністи, другі — фашисти. Герой поеми нагадує Москві про Конотоп, давши чудову думу про ті події. Той переможе, хто йтиме в даній світовій боротьбі з народами, розумітиме аспірації ще поневолених націй, хто шукатиме не доляра чи загірної комуні, яка несе народам нещастя в московському виданні.

Поема великої сили й великого трагічного звучання — „Повернення друга“ — одна із кращих праць талановитого П. Карпенка-Криниць. Редагував цей твір, як літературний редактор Леонід Полтава, мистецьки оформив молодий маляр Петро Сидоренко. Ось книжка, яку ми широко пропонуємо читачеві, спраглому правди!

В. С.

„ВОЛОСОЖАР“

(передрук із газети „Вільна Думка“, ч. 16-17, 1957, Австралія)

Об'єднання українських письменників „ВОЛОСОЖАР“ у Філядельфії видало вже першу книгу — альманах під тією самою назвою „Волосожар“.

Альманах різномірний і цікавий. З добору матеріялів видно, що Редакція „Волосожару“ хоче бути новатором на літературному фронті в розумінні переоцінки вартостей. Багато є гостро дискусійного матеріялу. Читач, що любить обурюватися або бити „браво“, охоче перечитає цей альманах. Атеїсти заплешчуть у долоні Онуфрієнкові за його спосіб підходити до релігії та за своєрідне розуміння свободи слова й думки. До речі, в його статті впадає в очі стара рутинна „обертання kota хвостом“. Дуже цікаве насвітлення в Олексія

Київського про міт величності Росії.

Щораз більше починає поширюватися погляд про невдалу критику Ю. Шереха-Шевельова та В. Державина, зокрема першого. Думка, що Ю. Шерех пантеличить авторів, а не допомагає їм творити, появляється на сторінках періодики щораз частіше. Вказати б хоча на М. Шлемкевича, Галину Журбу („Київ”) та Івана Дніпра (Манила) у „Волосожарі”. Усі вони говорять прикру правду Шерехові в очі.

У дискусійних статтях є випадки особистих поррахунків, і це, власне, обнижує дискусійну вартість матеріялів.

А поза тим, хто любить літературу й гарячу дискусію, тому рекомендуємо цей альманах, бо в ньому є й мистецька література, і захоплююча публіцистика, і трохи злости. Ліпше було б злости не пропускати.

О. ВЕРЕС

Ів. МАНИЛО

Д В І Р І К И

(На старі мотиви)

В одній долині навпрямки

Текли під сонцем дві Ріки,

Одна — спокійна, рівна, тиха —

Нікому не чинила лиха,

Бо, бач, глибокою була...

Друга ж — мілка — гула,

На скелях піною кипіла

І гордо каламуть несла

Десь до Дніпра чи Ніла...

Народ мій правдоньку рече:

Ріка глибока — спокійніш тече.

1958

ВУДКАР І РИБА

Поїхав я в Атлантик Сіті,

Де хвилі котять океан,

Щоб там поплавати і Рибя наловити...

Яка поезія! Який всьому пеан!

Тримаю вудлице. Мина хвилинка.

І Рибя — хап! І вже в моїх руках..

— Та що за клопіт? Що за жах?! —

Вона мені сказала, мов Людина:

Тобі не хочу, друже, я бідн...

Пусть мене у воду... й геть іди:

Я ж — радіоактивна!!

Філадельфія, 1956-57

Х Р О Н І К А

МАЛОВІДОМИЙ ТВІР НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО

Серед багатой літературной спадщини українського клясика Ів. Нечуя-Левицького є маловідомий твір „Скривджені й нескривджені“, в якому використані індійські легенди. Твір був надрукований у львівській газеті „Діло“ 1892 р. під псевдонімом Криницький. — Псевдонім лишився невідомим для літературознавців. І тому цей твір не входив у жадну збірку творів Ів. Нечуя-Левицького. Недавно українські науковці розкрили псевдонім Криницький, ствердивши авторство Івана Нечуя-Левицького.

Рукопис твору зберігається у відділі рукописів Державної бібліотеки УРСР у Києві.

СИН ЮРІЯ КЛЕНА—професор УНІВЕРСИТЕТУ

Син Юрія Клена-Бурггардта Вольфрам Бурггардт призначений на надзвичайного професора еспанської мови та літератури на відділі модерних мов у Ст. Джонс-Меморіал університеті в Ньюфаундленд. Вольфрам Бурггардт уже від'їхав із Торонта на місце своєї посади. Університет у Ст. Джонсі це єдина вища школа в провінції Ньюфаундленд.

Новийменований викладач вищої школи студював у рр. 1954-55 у Мадриді (Еспанія), року 1957 здобув у Торонті науковий ступінь бакалавра з модерних мов і літератур.

Щиро бажаємо надійному нашому молодому адептові науки найкращих успіхів.

„ПРОЗА“ М. ЦВЕТАЄВОЇ

В Нью-Йорку вийшла друком книга Марини Цвєтаєвої „Проза“ (нариси про О. Пушкіна, М. Волошина, В. Брюсова, А. Белого та ін.)! М. Цвєтаєва народилася в Москві 1894 р. За кордон виїхала 1922 року й вернулась до ССРСР в кінці 1938 року. Повісилась у м. Казані 1941 року... Отже, її доля така, як і багатьох інших письменників (С. Єсеніна, В. Маяковського, О. Фадеєва тощо), що скінчили життя в комуністичному раї самогубством.

„ДОКТОР ЖІВАГО“ В. ПАСТЕРНАКА

Вийшов друком англійською, італійською, російською й іншими мовами роман „ДОКТОР ЖІВАГО“ Бориса Пастернака. Роман друкується також в україножерному часописі „Новое Русское Слово“ (Нью-Йорк). Після романів К. Сімонова „Дні і ночі“ та В. Дудінцева „Не хлібом єдиним“ — це вже третій радянський письменник здобуває світову славу.

65-річчя „СВОБОДИ“

16. вересня 1958 р. завершилось 65 років з того часу, як на американській землі вперше появилася українська газета „СВОБОДА“.

ТЕАТР І. ФРАНКА в КИВІ

Театр ім. ФРАНКА в Києві відкрив свій сезон виставою п'єси Корнійчука „Чому посміхалися зорі“. В репертуарі є також такі п'єси: „Веселка“ М. Зарудного, „Гість з того світу“ Л. Гаркуші, „Король Лір“ В. Шекспіра та еспанська драма „Долина сліз“ А. Гімера.

АЛЬМАНАХ „ВОГНІ ЗАПОРІЖЖЯ“

Ще року 1955 вийшов друком літературно-мистецький альманах Запорізького обласного літературного об'єднання „Вогні Запоріжжя“ (134 сторінки). В альманасі вміщені твори (оповідання, поезії, статті) Петра Ребра, Василя Лісняка, Івана Борисенка, Ол. Зетченка, С. Мажули, Вас. Маремпольського, Мих. Долі, І. Щербака, С. Овчаренка та ін. Деякі твори надруковані російською мовою (В. Зіскінд, А. Фріман, В. Захаров, О. Путінцев, Л. Шермейстер. .). Ніякої згадки в альманасі немає про письменників і поетів Ол. Зоца, Ол. Рися, Мих. Шлому, Ол. Жолдака, Мик. Миколаєнка, М. Печерського, які ще до початку другої світової війни часто-густо друкувалися в обласній пресі Запоріжжя та Дніпропетровського. Олекса Рись, як нам відомо, загинув на фронті. Ол. Жолдак і Мик. Миколаєнко живуть і працюють за фахом в Україні. Доля інших невідома.

ПИСЬМЕННИКИ Л. ПОЛТАВА та ДІМА в АМЕРИЦІ

Недавно приїхали до США письменники Л. Полтава та Діма (його дружина). Останніми роками вони перебували в Німеччині та Франції.

Л. Полтава — автор книжок: „За мурами Берліну“, „Жовті каруселі“, „Енеїда модерна“, „Чи зійде завтра сонце“, „Чого шумлять дуби“, „Римські сонети“ та ін. Діма також має кілька друкованих книжок.

ЮВІЛЕЙ Д-ра ДМИТРА ДОНЦОВА

29. серпня 1958 р. д-р Дмитро Донцов відзначив 75 літ з дня свого народження (1883-1958).

Найвидатніший український публіцист, літературний критик і політичний діяч цілі десятиріччя веде безкомпромісну боротьбу за перемогу української Правди. Гарячий оборонець славних традицій України, він невтомно мобілізує українські патріотичні сили на боротьбу за свободу й державність. Як його великі попередники Тарас Шевченко та Леся Українка, д-р Дмитро Донцов беззастанно вчить своїх земляків гаряче любити Батьківщину, але й не менше ненавидіти її ворогів.

85-річчя Д. ЛУКІЯНОВИЧА

Письменникові Денисові Лукіяновичеві, сучасникові І. Франка, В. Стефаніка, Л. Мартовича та О. Кобилянської сповнилось 85 років життя. Нова повість Лукіяновича „За полонину“ виходить друком у Львові.

130 літ з ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Л. ТОЛСТОГО

Цього року минуло 130 років з дня народження російського письменника Л. М. Толстого. У Києві відбувся літературний вечір, присвячений пам'яті Л. Толстого.

ЗАЯВА ЧЛЕНА „ВОЛОСОЖАРУ“

Один із членів Об'єднання письменників „ВОЛОСОЖАР“ помістив нещодавно в українській пресі свою ЗАЯВУ. Не хочемо робити йому славу спростованням брехливої його заяви.

Н О В И Н И в „ГОВЕРЛІ“

1. Б. Лепкий: СОТНИКІВНА дол. 1.50
2. “ “ ПОЛТАВА (Над Десною) 2.50
3. В. Будзиновський: ПРИГОДИ ЗАПОРОЖЦІВ 2.00
4. В. ЦЕНЕВИЧ: ЗЛОПАСНИЙ САМОЦВІТ 2.00
5. А. Чайковський: ОЛЮНЬКА* повість . 2.50
6. О. Залеський: ТЕОРІЯ МУЗИКИ . . . 1.00
- 7.*** КОЗА-ДЕРЕЗА, ілюст. укр. нар. казка 0.35
- 8.*** ЛИСИЧКА, КОТИК і ПІВНИК, українські нар. казки 0.35
9. *** МАТИ-КОЗА, ілюст. укр. нар. казка 0.35
10. І. Франко: ДІДОВА РІПКА, казка . 0.35

З А М О В Л Я Т И:

„HOWERLA“ — 41 E. 7-th St.,
New York 3, N. Y.

ЦІКАВИЙ ПОЕТ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

В газеті „Глоуб енд Мейл“ (Торонто) розміщений був допис про одного молодого українця, що після всяких життєвих спроб присвятив себе поезії: пише десять віршів денно...

Ім'я цього поета Альфред Багрій. Народжений він в м. Мюндер (Альберта), скінчив там початкову й середню школи, а в університеті (Едмонтон) здобув фах учителя. Кілька років учительював, але ця професія була йому не до вподоби, і він її покинув та почав писати вірші. Свої поезії він друкує на канцелярській машинці на доброму папері й продає, де може й кому може. Цим способом він сподівається заробляти собі на прожиток. Він любить мандрувати й шукати далеко поза містом на лоні природи надхнення для своєї творчості. Про себе каже: „Я є волоцюга в білому комірці. Своїми віршами я розповідаю людям про такі речі, що їх вони люблять бачити й творити.“

Може, з Багрія вижде якийсь модерний Скворода або Осмачка?

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ПАНЕ РЕДАКТОРЕ!

Прошу ласкаво не відмовити в надрукуванні цього листа у Вашому відомому всім „Волосожа-рі“.

Кожному авторові буває прикро, коли він помітить бодай незначне місце із своєї публікації в писаннях іншого автора, що свідомо чи з випадкового збігу згадає якийсь подібний момент, не посилаючись на відповідне джерело та його автора. В даному разі мені також не байдуже бачити деякі дрібнички з моїх друкованих речей у публікаціях інших осіб.

Ось у статті А. Юриняка „Справжній хист і мовна брикливість“ („Свобода“, 9. 8. 1956 р.) я завважив, що серед зазначених автором новотворів Г. Журибає також новотвір „зажур“, що його я вжив у своїй поезії „Осінні гами“, надрукованій в „У. В.“ восени 1950 р., а потім уміщеній 1953 р. в збірці „Кладка видінь“.

Це — дрібничка, але й дрібничка, особливо така, що ціниться в поезії, не має бути приписана комусь іншому, коли вона не є продукто-

го мовотворення. Очевидно, автор статті не мав нагоди переглянути в свій час збірку моїх поезій. Одначе, ця дрібничка увірвала мені, нарешті, терпець і змусила пригадати ще деякі моменти, що я помітив у публікаціях інших авторів за попередні роки.

Напр., у статті С. Гординського „Мистецтво Архипенка“ („Свобода“, 18. 12. 1953 р.) помічений один деталь, майже дослівно подібний до деталю з моєї статті „Про модерне і традиційне мистецтво“ (У. В. 12. 3. 1953 р.). Щоб було переконливо, подаю текстуальні ілюстрації. Завважений у статті С. Гординського деталь підкреслюю в такому уступі:

„В кінці, в останніх роках, до знайдених нових елементів він (тобто Архипенко — Гн. О. Д.) додає ще моделювання світла...“

У моїй згаданій вище статті відповідне місце звучить так:

„Отже, можливо, не модерні й не традиційні стилі будуть стилями майбутнього, а особлива вдала синтеза нововідкритих кожного разу елементів з усією попередньою традицією.“

Зіставлення підкреслених місць з наведених ілюстрацій, як бачимо, само за себе говорить.

У статті Ю. Лободовського „Поезія Є. Маланюка“ („У. В.“, 27. II. 1955) звертає на себе увагу схожість однієї його думки з думкою, що я її висловив також у згаданій вище статті про мистецтво. Думка Лободовського, що її маю на увазі, така:

„В культурі й мистецтві надто ратові стрибки завжди в майбутньому спричиняють відворот“.

У моїй наведеній попереду статті є таке відповідне місце:

„Крайня модерність — дуже разюча, коли вона з'являється, як вибух, прориваючи історично-традиційний ланцюг духових форм. Раптова зміна форм не властива природі, як матеріального, так і духового світу, і тому модерне в сучасному значенні слова завжди натикається на спротив“.

Як бачимо, схожість і зовнішня і внутрішня, змістова. У мене — „раптова зміна форм... завжди натикається на спротив“, у Лободовського — „раптові стрибки завжди в майбутньому спричиняють відворот“.

Можливо, що де в кого це — випадковий збіг, однак схожість певних місць у публікаціях згаданих авторів з відповідними місцями моїх друкованих речей настільки очевидна, що я не міг уже залишатися далі байдужим.

Ні скільки не хочу цим обнижувати авторитет заторкнутих вище авторів, але якщо роблю їм прикрість, то тільки тому, що зовсім не бажаю, щоб мої скромні речі були обскулені. Навпаки, саме з уваги на поважність тих авторів доводиться тільки шкодувати, що таке з ними трапилось.

З справжньою пошаною

Гнат О. ДІБРОВА

ТАЛЬГАМ, Австрія, 22. вересня 1958.

ВИСОКОПОВАЖАННИЙ Пане РЕДАКТОРЕ,

Вашого листа отримав я ще під кінець травня ц. р., та на жаль, відповідь на нього можу щойно тепер Вам надіслати.

Запізнену мою відповідь треба Вам пояснити собі фактом, що саме в тому часі, як наспів Ваш лист я дуже важко хворів. Тричі запалення легенів проходив я в цьому році з усіма тими поганими муками, що товаришать того роду захворюванням. Проте, я витримав іще одну важку про-

бу... Під цю пору я ще зараховуюсь до реквівалесцентів, але почуваю вже себе настільки добре, що можу вже трохи посидіти за машинкою до писання і вистукувати ось хоч би й листа до Вас, зг.л. до Вашого „Волосожару“. Мої думки про Ваш журнал колись принагідно Вам вилую. Тепер, коротко і добре, прошу Вас вислати мені ті копійки, що їх завдяки починові п-ні Калашнюк, Ваше Видавництво на річ мого лікування призбирало. Тими грошми м. ін. хочу стати теж у пригоді одному тут (попри мене) українцеві, К. Івашині, із Запоріжжя. Він осени, сердешний, уже не проскочить, бо його легені в цілковитому розпаді, але я маю супроти нього моральний довг (він урятував мене два і пів року тому від нехибної смерти, коли то москалі зорганізували атентат на мене) і хочу бути до кінця добродійним для нього. Дотепер я кинув на гру всі мої фінансові ресурси, щоби заспокоювати всі ті забаганки, що смертельно хвора людина, звичайно, проявляє, а далі треба вже шукати нових засобів на те.

На тім дозвольте мені листа закінчити. В очікуванні на пересилку грошової збірки остаюся з моєю пошаною до Вас

Іван ШКВАРКО

Вересня 10. 1957 р. Б.

ВИСОКОПОВАЖАННИ ПАНОВЕ-

Читаю Ваше оголошення в „Свободі“ за місяць серпень ц. р. з гарною цитатою Великого Вітця Церкви св. Августина: „Коли молимося, то говоримо з Богом, а коли читаємо, ТО БОГ ГОВОРІТЬ З НАМИ.“ Усе це гарно, але чи Вам відомий зміст наклепницького памфлета У. Самчука п. н. „П'ять по дванадцятій“? Чи читаючи його, то „Бог говорить з нами“? Таж цей хворий чоловік гинув на Чехословаччині, коли надходили більшовики в 1945 р. і кричав голосом розпуки до централі Українського Національного Об'єднання в Берліні, якого секретарем був тоді я. Ми змилосердилися над пересяканим до смерті чоловіком і я зужив усіх можливих заходів і спровадив його до забороненого Берліна. Там ми його нагодували, приютили, дали платню за кілька місяців ніби культ.-освіт. референтові УНО, він ні одної справи не полагодив, бо й не визнавався на ділі, а німецької мови зовсім не знав. Була одна бідонька в Берліні, що альянти бомбили тричі й більше денно й вночі. До того ми були привикли, але не Самчук! Чоловік просто гинув

з пересяку. Коли бувало впаде бомба 5 км. у віддалі від мешкання Самчука, то він зі швидкістю 75 миль на годину (!) біг до бункерів і там просто гинув з пересяку. Вкінці наш „референт“ просився вислати його до Ваймару й знову я дістав йому перепустку й виправили ми його поза бомби й так минули роки: ми навіть частіше стрічалися в таборах, дружньо говорили, згадували минулі переживання. Згадувалися старі друзі. Аж ось тобі „альянтська самчуківська бомба“ впала: пишуть мені: Самчук напав на Вас у книжці „5 по 12-ій“! Думав я, що це жарти знайомих, коли читаю ці його „мудрощі“, просто брехні, а це не жарти. Самчук пустився на провокації й клевету та простацькі наклепи й вислови у відношенні до секретаря УНО, який його порятував у важкій годині життєвої небезпеки, і який його шанував і жодної прикрости йому не зробив. ТАК ЗАПЛАТИВ САМЧУК, що має претенсії бути українським письменником, повним християнської етики й моралі, — своєму добродієві!

Що ж далі? Порадили мені тягнути Самчука до суду: що ж потягнеш, коли там біда? Потягнув я видавця в Аргентині Миколу Денисюка,

а він завжди проситься, що це не його провина. І так аж до приїзду Деписюка до ЗДА. Тепер я спинив ЦІЛИЙ НАКЛАД САМЧУКОВОЇ ПРОСТАЦЬКОЇ КНИЖЕЧКИ й роблю кожне Видавництво обережним, щоби її не поширювало, не продавало, не оголошувало, бо потягну за це до судової відповідальності!

Супроти цього прохаю й остерігаю й Ваше Видавництво, щоби не оголошувало, не продавало й не поширювало цієї простацької брукової книжечки. Я вже маю відповідь на кожне речення Самчука про його „геройство“ в Берліні, бож він там в перестрашу „й світу Божого не бачив“, а куди було йому до тих спостережень, якими він пописується в згаданій книжечці?

Бажаю Вам повного успіху у видавництві, а його Бог Вам дасть, коли на майбутнє будете обережні в оголошеннях і поширенні такої аморальної, неетичної, наклепницької й просто витвору півбожевілля хворої психічно людини, як ота сумної слави книжечка Самчука.

Хай Бог Вас благословить! Слава Ісусу Христу!
о. В. Левицький

(митр. прот. д-р ВОЛОДИМИР ЛЕВИЦЬКИЙ, кол. ген. секретар УНО в Берліні.).

КНИГАРНЯ „БАЗАР“ (Торонто)
В книгарні в нас книжки й копита:
Кізко, Скорупський і Курпіта...

Грицько ПІДРЕБЕРНИЙ

ВСІМ ДІБРОВАМ

Як з'явивсь Г. О. Діброва, —
Надібровилось Дібров,
Хоч Гати загаду в рові;
Тільки ж Гнатові Діброві
Підказала власна кров,
А Дібровам — Гнат Діброва,
Давши моду для Дібров...

Треба пам'ятати, що чужинці позбавляли нас волі у власній хаті тоді, коли ми самі втрачали свою внутрішню національну єдність та починали самопоборювання й самопожирання.

Гетьман Павло СКОРОПАДСЬКИЙ

Іван ДНПРО

Е П І Г Р А М Н И Й Д О Щ

Галина ЖУРБА

Хоч суха, немов верба, —
Ще шумять, скрипить Журба...
І ва Шереха, пручка,
Підняла й вона дрючка!

В. ДУБИНА

Василь Дубина одубів:
Не лине вже надхнений спів,
Сидить в Чикаго в закапелку,
Заткнувши Ситникові пельку...

НА ПРОКРУСТОВІМ ЛІЖКУ

Тезей Прокруста скинув у пірвану,
А ліжко передав Прокрустове в віки...

Гуменну негуманну
На ліжку тим я вклав би залюбки!

ВОЛОДИМИР РУСАЛЬСЬКИЙ

Володимир Русальський, талановитий український новеліст, помер в Австралії 5. травня 1957 року. Володимир Русальський — це псевдонім Ів. Гевеленка. Він хорував на серце і два тижні перед смертю пролежав у шпиталі. Небіжчик залишив дружину та одну дитину. Володимир Русальський був членом Об'єднання Українських Письменників „ВОЛОСОЖАР“ і друкувався в альманасі „ВОЛОСОЖАР“ (книга I.). За його життя були видруковані такі його книжки: „Місячні ночі“, „Соняшні дзвони“, „Сміх Іскаріота“, „Після облоги міста“. Тепер в Аргентині у видавництві „Перемога“ друкується остання книжка Русальського „Бунт землі“ (невідомо, коли появиться). Оповідання та новелі В. Русальського друкувалися також по багатьох часописах та журналах на еміграції.

На третьому пленумі правління Союзу письменників СРСР, що відбувся в травні ц. р. в м. Москві і був характерний тим, що ніхто, крім партійних трубадурів, не хотів на ньому говорити, все ж таки заговорив делегований з України М. Бажан. Бажан дуже несміливо протестував проти того, що, б'ючи — на його думку — справедливо по проявах націоналізму в літературах „інородців“, советська критика зовсім не звертає уваги на прояви російського великодержавного шовінізму в російській советській літературі.

Бажан назвав такі твори і їх авторів: „Жолий метал“ — Валентина Іванова, „В окрестностях Тайни“ — Н. Жданова та „Дні Турбіних“ — М. Булгакова, в яких завдано образи українському народові та його почуванням взагалі.

НОВИЙ ЖУРНАЛ „ВСЕСВІТ“

Наприкінці серпня в Києві почав виходити новий літературно-мистецький і громадсько-політичний журнал „ВСЕСВІТ“. Новий орган Спілки письменників України та Українського т-ва культурних зв'язків з закордоном — місячник, обсягом на 20 друкованих аркушів. Як сказано в редакційній передмові, „цей журнал є перший такого типу журнал в історії України“. До його редколегії ввійшли: О. Білецький, В. Василювська, А. Малишко, Л. Первомайський, М. Рильський, Ю. Смолич та ін. У першому числі „Всесвіту“ вміщені привітання від Люї Арагона, Ельзи Тріоле, Пенчо Печева, М. Тарновського, Людвіга Ренна, Дайсона Картера.

РЕД. Іван КОШЕЛІВЕЦЬ на відвідинах у США

21. жовтня пароплазом „Іль де Франс“ прибув до Нью-Йорку з Європи Іван Кошелівець — редактор „Української Літературної Газети“. Він пробує в Америці понад два місяці й виступить з доповідями в деяких містах США й Канади на тему „Життя в Україні в світлі сучасної української літератури“. Перший його вечір на цю тему влаштувало Об'єднання Українських Письменників „Слово“ спільно з Літературно-мистецьким Клубом в Нью-Йорку в приміщенні цього клубу 7. листопада 1958 р. Вступне слово сказав редактор Лавріненко (Дивнич). На з'їзді українських письменників, що його скликає в Нью-Йорку на 6-7. грудня Об'єднання Українських Письменників „СЛОВО“, Іван Кошелівець виголосить доповідь на тему „Сучасна українська радянська література“.

„КИТИЦІ ЧАСУ“
Т. ОСЬМАЧКИ

Об'єднання Письменників „ВОЛОСОЖАР“ повідомляє, що можна замовляти нову вартісну книгу видатного письменника Т. ОСЬМАЧКИ „КИТИЦІ ЧАСУ“. Ця книга має 134 стор. та коштує 65 центів. Над „Китицями часу“ автор працював 5 років. Вимагайте також наш КАТАЛОГ КНИЖОК та ЖУРНАЛІВ.

Замовлення висилайте на адресу:
WOLOSZOZAR, P. O. BOX 9752,
PHILADELPHIA 40, Pa., U.S.A.

УКРАЇНЦІ та УКРАЇНКИ!

Відвідайте українських купців і підприємців, не віддавайте своїх грошей у чужі, ворожі для України руки! Свій до свого!!!

LOUDEN MEAT MARKET
П. Е. І В А Ш

4801 N. 10th St. Phila. 41, Pa.
Telephon DA 9-3045

На складі є завжди свіжі м'ясива: волоче, теляче, баранина, свинина та різні м'ясні вироби. Також можна купити споживчі товари, овочі, ярину. Доставка додому безкоштовна!

ФІРМА УКРАЇНСЬКОГО ГОДИННИКАРЯ І ЮВЕЛІРА І В А Н А М Е Д В Е Д Я

користується дуже доброю славою в великій ФІЛЯДЕЛЬФІЇ та її околицях.

Нещодавно вона перейшла в нове модерне приміщення:

TEL. ST 7-7448

J. M E D W I D & CO.

Wholesale & Retail:
JEWELRY, AMERICAN & IMPORTED
NOVELTIES

FURNITURES, APPLIANCES
S t e v a n M a z u r o k

619 WEST GIRARD AVENUE,
PHILADELPHIA 22, Pa.

